

KABINET HAVEL - Úsvit v Čechách

cyklus diskusí s kritickou reflexí současné české společnosti

listopad 2008 - listopad 2009

www.usvitvcechach.cz

ČESKÁ KULTURA/ČESKÉ UMĚNÍ

o obrazu o české společnosti v kulturních a uměleckých projektech

On-line rozhovor s LEOŠEM VÁLKOU

1. července 2009 15:00-16:00 hod., webové stránky týdeníku Respekt

Na téma českého umění a obrazu české společnosti v kulturních a uměleckých projektech jste mohli diskutovat s Leošem Válkou, ředitelem a zakladatelem centra moderního umění DOX.

Leoš Válka odešel v roce 1981 do Austrálie, kde se věnoval podnikání ve stavebnictví. Zpátky do České republiky se vrátil až v roce 1995. Podniká v oblasti realit, stavebnictví a interiérového designu. Jeho celoživotním zájmem je architektura a současné umění. Se svými přáteli založil a vybudoval nové Centrum současného umění [DOX](#) v Praze Holešovicích, otevřelo se na podzim roku 2008. Jedná se o jednu z největších soukromých investic do kultury v poslední době. Posláním centra DOX je představovat a prosazovat současné umění v kontextu témat, jež mění dnešní svět a podpora prezentace české umělecké scény v mezinárodním kontextu.

On-line rozhovor navazuje na cyklus diskusí pořádaných *Masarykovou univerzitou, Divadlem Husa na provázku* a občanským sdružením *DIALOG centrum, o.s.* pod názvem "KABINET HAVEL - Úsvit v Čechách", který je věnován reflexi současné české společnosti u příležitosti dvacátého výročí listopadových událostí roku 1989 a poběží od listopadu 2008 do listopadu 2009. Cyklus začal 8. listopadu 2008 diskusí "Prolog s Václavem Havlem". Více na <http://www.usvitvcechach.cz/>.

(Rozhovor je hodinový, je tedy časově ohraničen, proto výběr dotazů a také rozsah odpovědí je na dotazované osobnosti. Rozhovory podléhají pravidlům diskusního fóra uvedeným v obchodních podmínkách. Vámi vložené dotazy se zobrazí s malým časovým zpožděním.)

odkaz: <http://respekt.ihned.cz/rozhovory/c1-37586970-o-ceskem-umeni-s-leosem-valkou>

Dobrý den, Leoši! - Před Vaším odchodem do Austrálie jsme se znali léta, s ohledem na veřejnost diskuse Vám ale dnes vykám. - Víte, že jsem sběratel, umění sbírám celý život, Váš počin – otevřít galerii - mě nadchnul a držím Vám palce. Není mi ale jasná věta uvozující dnešní rozhovor: „Posláním centra DOX je představovat a prosazovat současné umění v KONTEXTU TÉMAT, JEŽ MĚNÍ DNEŠNÍ SVĚT.“ - Co si mám pod tím představit? Co se skrývá za „podporou prezentace české umělecké scény v mezinárodním kontextu“? A jeden dotaz tak trochu k minulosti: Lezl jste i v Austrálii? Navštěvoval jste světové hory? - Už jste si po návratu do Čech zalezl na písku?

Vladimír Kún 28.6. 13:39

Ahoj Vladimíre. Věta „Posláním centra DOX je představovat a prosazovat současné umění v KONTEXTU TÉMAT, JEŽ MĚNÍ DNEŠNÍ SVĚT“ má na "rychlé čtení" vyjádřit snahu o aktuálnost (výběr výstav) a kritický přístup k souvislostem a obsahu. Na pomalejší a hlubší čtení je to impuls k nekonečné diskusi. Nevyhnutelně subjektivní. "Podpora prezentace české umělecké scény v mezinárodním kontextu" například znamená souběh výstav zahraničních autorů i českých umělců. Např. Douglas Gordon - skotský umělec a 14S - skupina českých autorů, výstavy právě probíhající v DOXu. V Austrálii jsem občas lezl v Mt. Arrapiles. 300 m vysoké krásné "okrajovky". Technické lezení. Do velehor jsem nejezdil.

Leoš Válka 1.7. 12:30

Daří se dnes podle Vás uměleckým projektům přinášet témata, které by pojmenovaly naši současnost a v nichž by se dnešní společnost mohla nějak najít? Protíná se kultura se svou přítomností? Zanechává v ní nějaký důležitý otisk?

Kabinet Havel 30.6. 15:46

Někdy ano, někdy ne. Umělecké projekty dělají jednotlivci pro jednotlivce sdílející společný kulturní prostor. Možná nerozumím otázce, ale představa kultury minoucí se s vlastní přítomností je osvěžující, ale zřejmě nemožná.

Leoš Válka 1.7. 12:40

Projeví se podle Vás, pane Válko, nějak zásadně a identifikovatelně současné období celosvětové krize v českém umění? Řekne si jednou kritik: „Tohle je jasné pozdní období světové krize z počátku 21. století“?

Miluše Bajderová 30.6. 16:12

Myslím, že ne.

Leoš Válka 1.7. 12:40

Navštívil jste v poslední době nějaký film, divadelní představení, výstavu, koncert, happening, nebo i více akcí, které by vás zaujaly, oslovily, fascinovaly? Vybavíte si nějaký silný umělecký zážitek? Proč to na vás tak zapůsobilo?

Kabinet Havel 30.6. 16:27

Film Katyň od Andrzeje Wajdy. Hluboký a otřesný zážitek.

Leoš Válka 1.7. 12:41

Obsahuje podle vás současné české umění tedy dostatek reflexí na témata, „jež mění dnešní svět“?

Magda 30.6. 16:36

Myslím, že ne.

Leoš Válka 1.7. 14:44

Jaké má česká kultura ve světě renomé? Jaké umělecké hodnoty můžeme světu nabídnout? Je české umění pro cizince srozumitelné? A kde bychom se naopak my mohli v zahraničí inspirovat?

Kabinet Havel 30.6. 16:40

Česká kultura je příliš obecný pojem. Historicky má sklo a klasická hudba tradiční vysoké renomé. Pochybuji, že současné české vizuální umění je vůbec registrováno a když, tak na periferii. Další částí otázky nerozumím. Umělecká hodnota se kolektivně nedá nabídnout. Existují konkrétní umělci s konkrétní produkcí a možná preference pro určitá témata. Obávám se, že tvorba mnoha lokálně respektovaných umělců je pro mezinárodní pohled naprosto nepochopitelná. Protože zahraniční svět je mnohem větší než náš lokální je příležitost pro inspiraci všude. Na institucionální úrovni, čímž myslím veřejnou a státní podporu funguje rozvinutý západní svět nepoměrně lépe.

Leoš Válka 1.7. 14:58

Jak se česká kultura proměnila od roku 1989? Lze vystopovat nějaký trend mezi lety 1989 a 2009? Měla a má kultura nějaký zásadní vliv i na proměnu naší společnosti?

Kabinet Havel 30.6. 16:47

Pochopitelně se proměnila celá kulturní scéna. Na pojmenování trendů je asi brzy a stejně si netroufám. Zásadní vliv kultury na proměnu společnosti? Bohužel asi žádný..

Leoš Válka 1.7. 12:52

Trochu jsem se svým předchozím dotazem nejspíš opakovala (viz. první dotaz od pana Kúna), proto se zeptám ještě: V čem vidíte největší devizu současného českého umění? A ještě doplňující: Podle čeho dnes sběratel umění hledá a objevuje ještě neobjevené talenty či snad dokonce génie?

Magda 30.6. 16:55

Největší devizu nevidím. Spíše, až na výjimky, určitou neschopnost odhlédnout od obskurních, niterných, banálních a formálních náběhů. Doplňující otázka: ...nevím.

Leoš Válka 1.7. 12:48

Jak vnímáte stav současné české kultury/současného českého umění? A co bychom měli udělat pro její/jeho zkvalitnění?

K. H. 30.6. 17:00

Myslím si, že je to poměrně smutný pohled. Jednotliví umělci mají své motivace, priority, inspirace a záleží jen na nich. Společnost by měla vytvořit daleko širší podporu pro umělecké projekty i pochopení celkové důležitosti a přínosu umělecké tvorby.

Leoš Válka 1.7. 15:04

Čím se podle vás doba uplynulých dvaceti let mezi lety 1989 a 2009 zapíše do paměti české společnosti?

Kabinet Havel 30.6. 17:06

Pomalostí přechodu od světa socialismu do reálného nedeformovaného světa.

Leoš Válka 1.7. 15:06

Na který letošní výtvarný počin byste vy osobně poukázal a proč?

Miroslav Burgr 1.7. 12:42

Entropa v Bruselu.

Leoš Válka 1.7. 15:07

Dobrý den. Pane Válko, je velký rozdíl ve vnímání současného umění Čechy (Moravany, Slezany) a Australany?

F. Franz 1.7. 13:27

Dnes nevím. V 80tých letech měli Australané komplex méněcennosti z kontinentální Evropy. Vše sofistikované a hluboké mělo kořeny v Evropě. Je zde určitá podobnost se socialistickým Československem, kdy vše viditelné, a tedy "významné" se dělo na západě. Ve skutečnosti se, stejně jako v Austrálii, později ukázalo, že zde pracovali neviditelní pionýři.

Leoš Válka 1.7. 15:13

Bude program vašeho centra v létě nabitý nebo budete držet prázdninový režim?

Lhoták 1.7. 13:48

Náš prázdninový režim opravdu nabitý je. Máme 3 probíhající projekty plus doprovodné programy.

Leoš Válka 1.7. 15:16

Dobrý den. Pane Válko, na stránkách DOXu jsem ve spojitosti s výstavou NANO narazil na termín „třetí kultura“, ale přiznám se, že nevím o čem jde, co si pod „třetí kulturou“ mohu představit?

Zbyněk Hejna 1.7. 14:07

Termín "třetí kultura" vyjadřuje přibližování tradičních humanitních oborů a exaktních věd. Stále více exaktních oborů si klade otázky tradičně vyhrazené humanitním oborům, jako například smysl života, existence, etiky atd.
Leoš Válka 1.7. 15:28

Dáváte osobně přednost tradičnímu pojmenování mecenáš umění a nebo sponzor?

V.K.V. 1.7. 14:33

Mecenáš vždy představoval čistou podporu bez přímé protihodnoty, obdoba charitativní činnosti. Kdežto sponzor a sponzorství je typicky chápáno jako forma bártru či přímého marketingu/PR. Mecenáši zmizeli, sponzoři řídou, ale nejraději máme partnery.

Leoš Válka 1.7. 15:32

Píšete, že vliv kultury na proměnu společnosti není asi žádný... Osobně s tím příliš nesouhlasím a tak si Vás dovoluji požádat o alespoň trochu obsáhlejší vyjádření. To byste si přece i protiřekl, už jen existencí DOXu...

Ladislav Richtmoc 1.7. 15:01

Má odpověď se týkala vizuálního umění. Pro spoustu významných kritiků a filosofů kultury jako je například Foucault, Bourdieu či Walter Benjamin jsou hranice mezi světem kultury a společností obecně vlastně nečitelné. Samozřejmě jazyk, image a reprezentace, využívání soukromého a veřejného prostoru, sexualita atd., to vše je součástí kultury. Společnost bez kultury je asi stejný nesmysl jako kultura bez společnosti. Čili vzájemné ovlivňování je zřejmě mohutně neadekvátní úvaha.

Leoš Válka 1.7. 15:46

Zažívá tedy současné české umění vzestup či pád? Nebo stagnaci? Co by podle vás pomohlo našim lokálním umělcům prosadit se ve světě? Mají tomu snad napomoci debaty podobné těm které pořádá právě třeba Kabinet Havel?

Z. Steiner 1.7. 15:10

Vše záleží na kritériích. To, co bývalo podrobena nelítostné kritice např. historické avantgardy bylo později v nějaké formě akceptováno, vyzdvihováno či dokonce adorováno. Přítomnost byla většinou chápána jako doba stagnace a úpadku. To platí 100 i 200 let zpátky. Zřejmě je příliš brzy na jakékoli soudy. Nejvyšší hodnotou umění je možná jeho nepředvídatelnost. Možná. Nejlepší pomocí lokálním umělcům je zahraniční zkušenost či kontakt s autentickou tvorbou. Když ne přímá, tak alespoň mentální. Tajemství na prosazení ve světě nezná nikdo. Z milionů umělců je úspěšných pár stovek. Na debatách je nejdůležitější úroveň debatujících. Výběr témat je paradoxně možná méně důležitý.

Leoš Válka 1.7. 15:59

Budou se i v DOXu některé části Entropy zakrývat? :-)

K.K. 1.7. 15:12

Ne

Leoš Válka 1.7. 15:59

Je podle vás současná česká umělecká scéna jednotná a akceschopná nebo je to několik „rozhádaných partiček“? Má být vůbec jednotná (navenek) nebo je občasné tření potřebné právě pro tu tvorbu?

R. Chmelař 1.7. 15:17

Určitě není a nikdy nikde nebyla. Umělecká scéna je abstraktní pojem. Na prosazení skupinových zájmů je třeba politických prostředků. Většina umělců dává přednost umění před politikou. Proto potřebujeme osvícené politiky.

Leoš Válka 1.7. 16:03

Nabídne vaše kavárna panelovou diskusi i s Douglasem Gordonem?

A. Okuněvová 1.7. 15:23

Jednáme s p. Gordonem a doufáme, že ano.

Leoš Válka 1.7. 16:03

Čeho se dle vašeho názoru českému umění kriticky nedostává (odhlédnuto od financí)?

Beladona 1.7. 15:35

Kritického odstupu od vlastní důležitosti. Humoru ve spojení s mýtem romantického umělce a geniální tvorby. Vědomí, že poloha „umělce“ není povolání ani kariéra.

Leoš Válka 1.7. 16:08

Co říkáte na současnou slovenskou výtvarnou scénu?

Jaro M. 1.7. 15:47

Téměř ji neznám. Pardon.. Zním jen pár výborných slovenských umělců žijících v Praze, např. Matěj Kren.

Leoš Válka 1.7. 16:10

Existuje podle vás v oblasti českého umění, především toho výtvarného a vizuálního ještě underground (Respekt nedávno psal, že snad ještě ano)?

R. Zíka 1.7. 15:55

Obávám se, že underground je společenská kategorie, kde se fandí více formě než obsahu. Každý začínající umělec je vlastně individuální underground.

Leoš Válka 1.7. 16:13